

קונטרס

נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכַּנְס

חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, לְחִזּוֹק וּלְאַמִּץ אֶת כָּל
הַנְּפָשׁוֹת הָעֵיפוֹת וְהַחֲלוּשׁוֹת וְהַנְּפוּלוֹת, וּלְגַלוֹת
לָהֶם עֲצוֹת וּדְרָכִים יִשְׂרָיִם אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו
יְתַבְרַךְ.

שְׁחַדֵּשׁ מוֹרְנוֹ הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ אֹר נִפְלָא
אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נֶתָן מְבַרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

בְּעִיר צִדוֹן שֶׁהִיא גְבוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יוֹם א' כ' סִינֹן תִּקְפ"ב

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסֵלֵב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁכַבּוּא הַגְּאֹלָה, אֲזִי יִתְקַבְּצוּ כָּל
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיַּחְזְרוּ אֵלָיו יִתְפַּרֵּף; כִּי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ
יִקְבֹּץ אֶת כָּל הַנְּדָחִים וַיַּחְזִירֵם אֵלָיו יִתְפַּרֵּף, לְזֹאת כָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּקְרֵב רְחוּקִים וּמַחְזִירֵם אֶל הַקְּדוּשָׁה, הוּא אֲשֶׁר
עוֹזֵר לַגְּאֹלָה, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי אָדָם הַמִּקְבֵּץ רְחוּקִים,
וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, וּמַחְזִיקֵם וּמַעוֹדְדֵם וּמְאַמְצֵם, שְׂפֹזָה הוּא
מִקְרֵב אֶת הַגְּאֹלָה.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרעה)

הַקְדָּמָה

מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו, מסר נפשו כל ימי חייו הקדושים לגלות ולפרסם דעת רבנו נחמן מברסלב זי"ע בעולם, וכל ענין ודבור של רבנו ז"ל היה אצלו קדש הקדשים, והשתדל להוציאו מכח אל הפעל במסירות נפש עצומה, אף שהתפשטו עליו מניעות ועכובים ומרירות ונסיונות רבים, אף-על-פי-כן לא הסתכל על זה כלל, עד שזכה להשלים את הענין והדבור של רבנו ז"ל בשלמות.

והנה מעת שזכה לשמע מפי רבנו ז"ל מעלת הזוכה לנסע לארץ ישראל ולהמשיך עליו קדשתה, התחיל לכסף ולהשתוקק על זה מאד מאד, והיו לו פסופים ורצונות עצומים על זה ימים ושנים, ובקש הרבה תפלות ותחנונות ובקשות על זה, עד שעזר לו השם יתברך בשנת תקפ"ב להוציא מכח אל הפעל רצונו וכסופיו שהיו לו משך של שנים רבות, והתחיל לנסע לארץ ישראל, והיו לו צרות ומרירות וטלטולים ובלבולים רבים משך של חדשים, עד שזכה במוצאי שבת קדש פרשת בהעלותך לירד מהספינה בעיר צידון. וגדל שמחתו אי אפשר לשער עד שרקד מרב שמחה, ובאו אליו כמה מאנשי המקום וקבלו פניו ברב שמחה, והביאו לו שכר ועלים להבדלה, ולן שם. ובבקר הוליכו אותו אל קבר זבולון בן יעקב הנקבר שם בצידון,

נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס

וְאָמְרוּ לוֹ, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם קְבָלָה שְׂמֻקָּבֵר זְבוּלוֹן בֶּן יַעֲקֹב
 וְאֵילָף מִשָּׁם מִתְחִיל גְּבוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמֵרֵב הַתְּרַגְּשׁוּתוֹ
 וְהַתְּעוֹרְרוֹתָיו עַל צִיּוֹן זְבוּלוֹן בֶּן יַעֲקֹב נָתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה
 לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁגָּמַל עִמּוֹ, וְתַפֵּס קוֹלְמוּס
 וְחָדַשׁ חֲדוּשִׁים יְקָרִים וְנִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד, כָּל הַקּוֹנְטֵרַס
 הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה בְּיוֹם א' פָּרַשְׁתָּ שְׁלַח, כ' סִיּוֹן ה'תקפ"ב. וְעַתָּה
 נִתְעוֹרְרָנוּ לְהַדְפִּיסוֹ בְּקוֹנְטֵרַס בְּפָנַי עֲצֻמוֹ, וְקָרָאנוּ שְׁמוֹ
 "נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס", כִּי בּוֹ מְבֹאָר בְּאֵר הַיֵּטֵב עֲנִין כִּי לֹא
 יֵדַח מִמֶּנּוּ נְדָח, וְאֵיךְ שְׂאִין שׁוֹם יֹאֵשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּבְכָל
 הַמְּקוֹמוֹת שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נְדָח, יֵשׁ בְּזֶה פּוֹנֵה עִמָּקָה מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרַךְ.

קונטרס

נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנִּים

אָמְרוּ חַכְמֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה (בְּרָכוֹת נד): אַרְבָּעָה
צָרִיכִין לְהוֹדוֹת, שָׁהֵם: הוֹלְכֵי מְדַבְּרִיּוֹת, וְהִיוֹצֵא מִבֵּית
הָאֱסוּרִים, וְחוֹלָה שְׁנַתְרַפָּא, וְיוֹרְדֵי הַיָּם, כְּשֵׁיגִיעוּ
לִיַּבְשָׁה. וְסִימְנָהּ וְכָל הַחֲמִיּוּם יוֹדוּהָ סְלָה וְכוּ' כַּמְבֹאָר
בְּשִׁלְחַן עָרוּף סִימָן רִיט:

כִּי כָּל אֱלוֹ הָאֲרָבָעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת בְּשָׁבִיל
הַנְּסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לָהֶם. וְכָל הַנְּסִים הֵם הַשְּׁגָחָה וְנִפְלְאוֹת
הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכֻלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת חֲדוּשׁ
הָעוֹלָם שֶׁלְעֲתִיד שָׂאז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִנְהַגְתָּה עַל-יְדֵי עֵינֵי הַשֵּׁם תָּמִיד, דְּהֵינּוּ
בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה וְנִפְלְאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטָּבַע. וּמִשָּׁם
נִמְשָׁכִין כָּל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁנַּעֲשִׂין אֲפֹלוּ עֲכָשׁוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כַּמּוּבָן בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה
בְּהַתּוֹרָה (סִימָן רנ) עַל מֵאָמַר רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה:
וּמּוֹרִיד שְׁנֵי דְמַעוֹת לַיָּם הַגְּדוֹל, וְקוֹלוֹ נִשְׁמָע מִסוּף

הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

וּבְשִׁבִיל זֶה כָּל אֱלוֹהַּ הָאֲרֻבָּעָה הַנִּ"ל שְׁנַעֲשׂוּ לָהֶם
נְסִים שְׁנִצּוּלוֹ מִסַּעֲרַת הַיָּם, אוֹ מִן הַחֲלֵי וְכוּ' בְּהַשְׁגָּחַתוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, כְּתִיב בָּהֶם בְּמִזְמוֹר קִז: "יִדְּוּ לֵה'
חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי-אָדָם"; 'חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו' דִּיקָא,
זֶה בְּחִינַת הַנְּהָגָה שֶׁל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד שֶׁהוּא
בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג) "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה".
שָׂאז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת נִפְלְאוֹת וְהַשְׁגָּחָה וְכוּ'
כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ-תּוֹכָחָה' הַנִּ"ל; כִּי מִבְּחִינַת
הַהֲנָהגָה שֶׁל לְעֲתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד כַּנִּ"ל, בְּחִינַת
'עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה', שָׂאז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינַת נִפְלְאוֹת,
מִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שְׁנַעֲשִׂין בְּעוֹלָם הַזֶּה
כָּל יְמֵי עוֹלָם.

וְזֶהוּ: "יִדְּוּ לֵה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו", 'חֲסִדוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו' דִּיקָא כַּנִּ"ל, כִּי כָּל הַצָּרוֹת שְׁעִבְרוּ עַל אֱלוֹהַּ
הָאֲרֻבָּעָה הַצָּרִיכִין לְהוֹדוֹת, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִפָּגַם שְׁפוּגְמִין
בְּהַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת פָּגַם אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל; כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה
לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְדִּיק הָאֵמֶת כְּרָאוּי, עַד שֶׁזוֹכֶה
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנִּ"ל,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְבְחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד,
שְׁזֶהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַהֲנָהגָה שֶׁל הַשְׁגָּחָה

וּנְפֹלְאוֹת וְכוּ' כַּנ"ל. נִמְצָא, שְׁעַל-יְדֵי הַצְּדִיק זֹכֵין לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְאִזּוֹ זֹכֵין לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה לְהֶאֱמִין בַּהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ חֲדָשׁ אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאִין וְעַתִּיד לְחֲדָשׁ אֶת עוֹלָמוֹ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ בְּעוֹלָם בְּכָל עֵת בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְכַנ"ל, אֲבָל מִי שְׁפוּגִים בְּזֶה, דִּהְיִינוּ שְׂאִינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיקֵי אֱמֶת, וְאִינוֹ מִתְיַגֵּעַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיק תָּמִיד עַד שְׂיִמְצְאוּנוּ, עַל-יְדֵי-זֶה פּוֹגִים בְּאַמוּנָה וּבְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן עוֹבְרִין עָלָיו כָּל הַצְּרוֹת הַנ"ל שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה הַנ"ל, שֶׁבָּהֶם כָּלוּלִים כָּל הַצְּרוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

כִּי עֵקֶר הַצָּרָה וְהַסְּכָנָה שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה הַנ"ל, שֶׁהֵם הוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת וְחוֹלִים וְכוּ', עֵקֶר הוּא צָרוֹת וְסַכָּנוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא רְחוּקָה מֵאַבְיָה שְׁבַשְׁמִים, שֶׁעָלָיו נֶאֱמָרוּ כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים בַּמִּזְמוֹר הַנ"ל, כַּמּוּבָן לְכָל מִשְׁכִּיל. וְכָבֵר מוּבָא מִזֶּה בְּסִפְרִים. וְכַמּוּבָא מִזֶּה בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (בְּסִימָן קסג), שֶׁכָּל אֵלוֹ הָאַרְבָּעָה הַנ"ל מְרַמְזִין עַל צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא תּוֹעָה בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֵךְ, כָּל זֶמַן שְׂאִינָה זוֹכָה לְהִתְקַרֵּב לְהַצְּדִיק הָאֱמֶת וְלִילֵךְ בְּדַרְכָּיו, וְהִיא כְּמוֹ חֲבוּשָׁה בְּבֵית הָאֲסוּרִים, שֶׁהִיא כְּבוּשָׁה בַּגּוֹלָה בֵּין מַאֲסֵר הַתְּאוּוֹת וְהַמַּדּוֹת רְעוֹת, וְהִיא חוֹלָה, חוֹלַת הַנֶּפֶשׁ, בְּבַחֲיִנַת "כִּי חוֹלַת אֶהְבֶּה אָנִי" (שִׁיר-הַשִּׁירִים ב, ה). וְהִיא כְּמוֹ יוֹרֵד בַּיָּם בְּעֵמֶק מְצוֹלַת הַיָּם

וְעוֹלָה שָׁמַיִם וַיּוֹרְדָת תְּהוֹמוֹת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים סו, ג):
 "טִבַּעְתִּי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד, בְּאֵתִי בְּמַעַמְקֵי מַיִם
 וְשִׁבְלֵת" וְכוּ' וְכַמְבֹאֵר מִזֶּה בְּסִימָן הַנ"ל.

נִמְצָא, שְׁכָל אֱלוֹ הָאֲרֻבָּעָה הֵם בְּחִינַת צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ.
 וּבִאֲמַת הַכֹּל אֶחָד, כִּי גַם כָּל הַיְסוּרִין וְהַסְּפָנוֹת וְהַצְּרוֹת
 הָעוֹבְרִין עַל הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כֻּלָּם הֵם
 בְּחִינַת צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ, כִּי 'אֵין מִיָּתָה בְּלֹא חֲטָא וְאֵין
 יְסוּרִין בְּלֹא עוֹן' (שַׁבָּת נה.). וְעַקֵּר הַיְסוּרִים הֵם הָעוֹוֹנוֹת,
 כְּמוֹ שְׁכָתֵב רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, בְּתוֹרָה 'כִּי מִרְחֻמָּם
 יִנְהַגְּם', שְׁעַקֵּר הַיְסוּרִין שֶׁל כָּל הַיְסוּרִים שְׁבַע עוֹלָם הֵם
 הָעוֹוֹנוֹת דִּיקָא, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עֵינֵן שָׁם (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 ב', סִימָן ז'). וְכָל הַיְסוּרִים וְהַצְּרוֹת וְהַסְּפָנוֹת בְּגוֹף וְנֶפֶשׁ
 שְׁכָלָם כְּלוּלִים בְּאֲרֻבָּעָה הַנ"ל, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִחַמַּת
 הַרְחוּק מֵהַצְּדִיק, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הֵם רְחוּקִים מֵאֲרֵץ-
 יִשְׂרָאֵל וּמֵאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת כַּנ"ל. בְּבְחִינַת "הֲלֹא עַל כֵּי
 אֵין אֱלוֹהַּ בְּקִרְבִּי מִצְאוּנֵי הָרְעוֹת הָאֵלֶּה" (דְּבָרִים לֵא, יד),
 שְׁכָל הָרְעוֹת וְהַצְּרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, נִמְשָׁכִין מִחַמַּת שְׁאֵין
 מְרַגִּישִׁין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁשׁוֹכֵן בְּקִרְבָּנוּ וּמְשַׁגִּיחַ עָלֵינוּ
 תָּמִיד, דְּהֵינּוּ פָּגַם הָאֲמוּנָה. שְׁפָגַם זֶה נִמְשָׁךְ מִחַמַּת
 הַרְחוּק מֵהַצְּדִיק וּמֵאֲרֵץ-יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל.

כִּי כָּל הַצְּרוֹת שְׁבַע עוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, נִמְשָׁכִין

מתקף הגלות בעוונותינו הרבים, כי 'מיום שחרב בית-המקדש אין לה יום שאין קללתו מרבה מחברו' (סוטה מט.) רחמנא לצלן; וזה בחינת ארבעה הנ"ל שהם בחינת ארבע מלכיות, שבהם כלולים כל הגליות שכוללים כל הצרות, רחמנא לצלן. ועל-כן גלות מצרים שמרמז על כל הארבע גליות, ארבע מלכיות, כי כלם נקראים גלות מצרים, על שם שהם מצרים לישראל, כמו שאמרו במדרש (בראשית רבה טז, ד), ומוכא בדברי רבנו, זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), על-כן גלות מצרים היא כלול מכל הארבעה הנ"ל; כי כשיצאנו ממצרים זכינו לכל הנסים והנפלאות הנאמרים במזמור הנ"ל, שמדבר מארבעה צריכין להודות הנ"ל, כי במצרים היינו בגלות ובשביה ובמאסר, שזהו בחינת יוצא מבית האסורים. והשם יתברך הביא עשר מכות על המצרים ואותנו הציל מהם, וזה בחינת חולה שנתרפא ונצל מהחולאת, כמו שכתוב (שמות טו, כו): "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך" וכו'. וכתוב (דברים ז, טו): "והסיר ה' ממך כל חלי וכל מדוי מצרים וכו' אשר ידעת לא ישימם בך" וכו'. וגם עברנו בים, והשם יתברך קרע לנו את הים. אחר כך הלכנו במדבר והשם יתברך העבירנו בשלום בנסים ונפלאות גדולות, וזה בחינת הולכי מדבריות ויורדי הים הנ"ל.

נִמְצָא, שְׁכָל הָאֲרֻבָּעָה הַנִּ"ל שְׁצָרִיכִין לְהוֹדוֹת, זֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְכֻלָּל כָּל הַגְּאֻלוֹת מִכָּל הַגְּלוֹת שֶׁל הָאֲרֻבַּע מַלְכוּתוֹת, שְׁכָלָם מְכַנִּים בְּשֵׁם גְּלוֹת מִצְרַיִם כַּנִּ"ל. וְעַקֵּר כָּל הַגְּלוֹת הוּא הָרְחוֹק מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה עַקֵּר הַגְּלוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים-ב יז, כג): "וַיִּגַּל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲדָמְתוֹ". וְכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים 'וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גְּלוּנוֹ מֵאֶרְצֵנוּ וְנִתְרַחֲקֵנוּ מֵעַל אֲדָמְתֵנוּ' וְכוּ'. וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְשִׁין תְּמִיד שְׂיִחְזוּר אוֹתֵנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: 'וְתוֹלִיכֵנוּ מִהֲרָה קוּמְמִיּוֹת לְאֶרְצֵנוּ' וְכוּ', 'יְהִי רְצוֹן שְׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאֶרְצֵנוּ, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה תְּקוּן חֲצוֹת וְשָׂרֵי תְּפִלוֹת רַבּוֹת שֶׁאָנוּ מְבַקְשִׁים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אֲרִיכַת הַגְּלוֹת, שְׂיִשְׁיבֵנוּ לְאֶרְצֵנוּ בְּקֶרֶב.

וְעַל זֶה קוֹבְלַת הַשְּׂכִינָה בְּכָל יַעַת עַל עֲצָם רְחוּקֵנוּ מֵאֶרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת ג.): 'אוֹי לָהֶם לְבָנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֶׁלַּחַן אֲבִיהֶם וּמֵאֲרָצָם יֵצְאוּ'. כִּי עַקֵּר כָּל הַגְּלוֹת שְׁכוּלָל כָּל הַצְּרוֹת כַּנִּ"ל, הָעַקֵּר הוּא מִחֲמַת שֶׁאָנוּ רְחוּקִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁשֵּׁם עַקֵּר הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, עַקֵּר אֲמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם וְאֲמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנְּסִים וְהַנְּפִלוֹת וְהִישׁוּעוֹת שֶׁכְּלוּלִים בְּהָאֲרֻבָּעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנִּ"ל. וְלַהֲפֹךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּפִי הָרְחוֹק מֵאֶרֶץ-

יִשְׂרָאֵל שְׁעַל-יְדֵי-זֶה רְחוּקִים מְשַׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ כֵן עוֹבְרִים חֶסֶד וְשָׁלוֹם, צְרוּת וְיִסּוּרִין, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן וְכַנ"ל. וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת הָרְחוּק מְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה רְחוּקִים מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל וּבִפְרָט וְכַנ"ל; כִּי עֶקֶר עֲכוּב הַגְּאֻלָּה וְעֶקֶר הַגְּלוּת מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִחֲמַת הַפָּגָם שֶׁפָּגְמוּ בְּכַבוֹד הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-ב לז, טז): "וַיְהִי מִלְעֲבִים בְּמִלְאֲכֵי הָאֱלֹקִים וּמִתְעַתְעִים בְּנְבִיאֵי"ו". וְכַתִּיב (ישעיה נז, א): "הַצְּדִיק אָבֵד וְאִין אִישׁ שֵׁם עַל לֵב וְאֲנָשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאִין מִבֵּין" וְכו'.

כִּי כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֶת וְכַנ"ל. שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר תְּקוּן הָאָדָם, עֶקֶר הָאֲמוּנָה, שֶׁהִיא יְסוּד הַכֹּל וְכַנ"ל. וְכַפִּי מֶה שֶׁפּוֹגְמִין, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּזֶה שְׂאִין מְשַׁתְּדֵלִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק, כְּמוֹ כֵן נוֹפְלִים בְּגְלוּת וְנִתְרַחֲקִין מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְאֲזִי נוֹפֵל אֶל הַהַפּוּךְ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ כָּל יָמָיו, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מֶה הוּא מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ, שְׁזֶה הוּא עֶקֶר בְּחִינַת הַגְּלוּת שֶׁהוּא בְּגְלוּת וְטִלְטוּל נָע וְנָד, וְשׂוֹאֵל וְדוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ בִּיגִיעָה וְעֵמָל וְטִרְחָה גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ בְּעֶצְמוֹ מֶה הוּא מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ. כְּמוֹ שְׂרוֹאִין כָּל זֶה בְּחוּשׁ, מִי שֶׁיֵּבִיט בְּעֵין הָאֱמֶת, שָׂרֵב בְּנֵי הָאָדָם רוֹדְפִים אַחַר הַמָּמוֹן בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת וְטִרְחוֹת וְטִרְדוֹת

מאד מאד, והוא ממש כמו מי שהולך לחפש ולבקש איזה דבר. כי כל אדם אינו ממלא תאוותו לעולם בממון, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (קהלת רבה א, לב): 'אין אדם מת ויחצי תאוותו בידו, יש לו מנה מבקש מאתים' וכו'. נמצא, שלעולם אין ממלא תאוותו, והוא שואל ודורש ומבקש ומחפש אחר הממון לעולם, כאלו הוא מחיב ומשעבד לאיזה שר ומושל לחפש ולבקש איזה דבר. ובאמת הוא בעצמו אינו יודע מה הוא מבקש, כי עד יום מותו הוא מבקש ומחפש תמיד, ואם כן בשביל מי הוא מבקש ומחפש אחר הממון.

ואם לאמר בשביל בניו, מי יודע אם ישאר הממון אחריו לבניו כאשר אנו רואין שרב העשירים בניהם או יוצאי חלציהם עניים ואביונים. ואפלו אם היה נשאר הממון לבניו, מה התכלית מזה?! הלא גם בניו אחריו ודורותיהם אחריהם כלם יהיו צריכים למות כמותו, ומה יתרון להם בכל הממון, כמו שכתוב (תהלים מט, יח): "כי לא במותו יקח הכל" וכו'. וגם כי הלא גם בניו לא יספיק להם כל הממון שיניח להם, כי יותר שישאיר להם ממון יהיה חסר להם יותר ויגדל דאגתם יותר, כי אין אדם מת ויחצי תאוותו בידו וכנ"ל. וכמו שאנו רואים בעינינו מי שבקי בטיב בני העשירים שרבים ככלם דאגתם וצערם גדול מאד, כי למשל עשיר אחד

שֵׁשׁ לוֹ עֲשָׂרֵת אֲלָפִים אָדוּמִים. וַיֵּשׁ לוֹ חֲמֵשֶׁה אוֹ אַרְבָּעָה בָּנִים, וְהוּא מִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים, וּבּוֹדָאֵי כְּשֵׁשׁ לוֹ עֲשָׂרֵת אֲלָפִים הוּא מִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ שְׂצָרִיךְ לְפָרְנֶסְתּוֹ לְפִי דַעְתּוֹ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרֵת אֲלָפִים, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁמְכָרַח לֵישֵׁב בְּדִירוֹת וְחוֹמוֹת שְׁעוֹלִים כַּמָּה אֲלָפִים, וּמְרַגְלִיּוֹת וְתַכְשִׁיטִין, וְרַבּוּי הַהוֹצָאָה בְּכָל שָׁבוּעַ לְהוֹלִיךְ בָּנָיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּבִגְדֵי מָשִׁי וְרַקְמָה וְתַכְשִׁיטִין וְכוּ' בְּדֶרֶךְ הַגְּבִירִים הַגְּדוֹלִים. וְאוֹמֵר שֶׁעַל עֲצָמוֹ אֵינוֹ מְקַפֵּיד כָּלֵל רַק עַל בָּנָיו, כְּאֵלוֹ הוּא מְצִוֶּה מִן הַתּוֹרָה לְהוֹלִיךְ בָּנָיו בְּדֶרֶךְ זֶה, וְהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל בְּשִׁבִיל נַחַת רוּחַ לְבָנָיו.

וּבְאַמֶּת, בָּנָיו כָּל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמְכַאוֹבוֹת, כִּי כָּל אֶחָד מִבָּנָיו וּבְנוֹתָיו רוֹצֶה לְהַתְנַהֵג בְּאִפְן שְׂאִין מִסְפִּיק לוֹ לְבַדּוֹ כָּל הָעֲשִׂירוֹת שֶׁל אָבִיו וְיוֹתֵר מִזֶּה, עַד שֶׁמִּתְרַבֶּה דְאָגְתּוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְאָבִיו שְׂיִתֵּן לְכָל אֶחָד מִבָּנָיו וּבְנוֹתָיו כָּל עֲשִׂירוֹתוֹ, וְנוֹתֵן לְכָל אֶחָד כְּפִי דַעְתּוֹ וְרִצּוֹנוֹ, וְכָל מֵה שְׁנוֹתֵן לָהֶם אֵינוֹ מִסְפִּיק לָהֶם, עַד שֶׁנוֹפֵל קִנְאָה וְשִׁנְאָה גְּדוֹלָה בֵּין בָּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּעֲצָמָן, וְכָל אֶחָד מִבָּנָיו מִתְקַנֵּא בְּחִבְרוֹ, וְכָל אֶחָד רוֹצֶה לְבַלֵּעַ אֶת חִבְרוֹ כְּמוֹ קִיץ שֶׁהִרְג אֶת הַבֵּל, מִחֲמַת שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא הָיָה מִסְפִּיק לוֹ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כב, ז). וְאָבִיָּהֶם בְּעֲצָמָם יֵשׁ לָהֶם צַעַר גְּדוֹל מֵהַמְרִיבָה וְהַשְׁנָאָה וְהַקְּנָאָה

שָׁבִין בָּנָיו. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה דְאָגוֹת וְיִסּוּרִים הַרְבֵּה שֵׁישׁ לְכָל
 אֶחָד כָּל יְמֵי חַיֵּי אָבִיו. וְאַחַר כֵּן כָּל מְצַפִּים עָלָיו
 שְׂיָמוּת, וְכִשְׁמַת רוּצָה כָּל אֶחָד לְקַבֵּל כָּל הַיְרֻשָּׁה
 לְחֻלְקוֹ, עַד שֶׁעַל-פִּי רַב כַּמָּה יִרְשׁוּת יוֹרְדִין לְטַמְיוֹן
 עַל-יְדֵי הַמַּחְלָקָת שָׁבִין הַבָּנִים, וְגַם עַל-פִּי רַב אֵינָם
 מְצַלִּיחִים אַחֲרָיו וְנֹעֲשִׂים עֲנִיִּים. וְהֵלֵא מִימּוֹת עוֹלָם
 אוֹמֵר כָּל אֶחָד שֶׁהוּא חוֹשֵׁב בְּשִׁבִיל בָּנָיו, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה
 לְבָנָיו מְמוֹן וְעִשִׂירוֹת, וְעַדִּין לֹא נִמְצָא אֶחָד בְּעוֹלָם
 שֶׁאָבִיו יִשְׁאִיר לוֹ דֵּי סְפוּקוֹ, שְׁלֹא יִהְיֶה טְרוּד עוֹד אַחַר
 הַמְּמוֹן, כִּי אֶפְלוּ מִי שְׂיִוְרֵשׁ הוֹן רַב מֵאָבִיו, אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן אֵינּוּ מֵת וְחֹצֵי תְּאֻנָּתוֹ בִּידּוֹ.

נִמְצָא, שֶׁלְשׂוֹא וּלְחַנָּם עֲמִלִּים כָּל הָעוֹלָם וּמְבַקְשִׁים
 וּמְחַפְּשִׁים אַחַר הַמְּמוֹן תְּמִיד, וּמְאוּמָה לֹא יִשְׂאוּ
 בְּעַמְלָם. וְכֹאֲשֶׁר צָעַק עַל זֶה קְהֵלֶת בְּכָל סִפְרָיו. וּמִכָּל
 שֶׁכֵּן הָעֲנִיִּים וְהַדְּלִים וְשָׂאֵר אַנְשִׁים שְׂעִינִיָּהֶם מְצַפִּים
 תְּמִיד עַל פְּרֻנְסָה וְעוֹמְדִים בְּבִקְרַת בְּדֹאגַת פְּרֻנְסָה,
 וּבְלִילָה לָנִים בְּדֹאגָה זוֹ, וּמְשׁוֹטְטִים בְּשׂוֹקִים וּבְרַחוּבוֹת
 לְמִצָּא אֵיזָה דְרָךְ לְבַקֵּשׁ אֵיזָה פְּרֻנְסָה, וְכֵן עוֹבְרִים לָהֶם
 כַּמָּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְאֵין פּוֹעֲלִים כְּלוּם. וּמַעַט פְּרֻנְסָה
 שֵׁישׁ לָהֶם מְגִיעַ לָהֶם רַק בְּהַשְׁגַּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁלֹא
 מִמְּקוֹם שֶׁחָשְׁבוּ וּבִקְשׁוּ וְחִפְּשׁוּ כָּלֵל כַּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּחוּשׁ.
 וּמוֹדִים עַל זֶה כָּל הַצְּרִיכִים פְּרֻנְסָה, שֶׁעַל-פִּי רַב הֵם

נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָסוּ רְצוּהוּ

מִבְּקָשִׁים וּמִחֲפָשִׁים אֵיזָה יָמִים רוּחַ וּפְרִנָּסָה וְאֵינָם מוֹצְאִים כָּלָל, וְאַחַר כֵּן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מִזְמִין לָהֶם אֵיזָה רוּחַ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד, שֶׁלֹּא מִמָּקוֹם שְׁחֲפָשׂוּ וּבִקְשׁוּ כָּלָל. נִמְצָא, שֶׁהַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ שֶׁלָּהֶם הָיָה בַּחֲנָם לְהֵבֵל וְלָרִיק.

וּשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, צִוַּח וְאָמַר (מְשָׁלִי ב, ג):
"אִם תִּבְקָשׁוּנָה כִּכְסֵף וְכַמְטָמוֹנִים תִּחֲפָשׁוּנָה אֲזִי תִּבְיִן יִרְאֵת ה'" וְכו'. שְׁצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּבִקְשָׁה וְחֲפוּשׁ גָּדוֹל כַּמְטָמוֹנִים וְכִכְסֵף כַּנ"ל.
כַּמְטָמוֹנִים וְכִכְסֵף דִּיקָא, וְיִצִּיר הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ כַּמָּה הָיָה מִבְּקָשׁ וּמִחֲפָשׁ אִם הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ שְׂבַכְאֵן יִמְצָא אוֹצֵר בּוֹדָאִי. וְאִם יִחֲפֹשׂ כֵּן אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁעַל יָדוֹ יָבוֹא לְכָל טוֹב כַּנ"ל, בּוֹדָאִי יִזְכֶּה לְמִצָּא אוֹתוֹ וְלִהְתְּקַרֵּב אֵלָיו וְיִזְכֶּה לְכָל טוֹב; כִּי עֵקֶר מַה שֶּׁנוֹפְלִים בְּנֵי-אָדָם בְּגָלוֹת גָּדוֹל, שֶׁהֵם מְטַלְטְלִים בְּגָלוֹת וְנִעִים וְנָדִים לְחֲפָשׁ וּלְבִקֵּשׁ הַמָּמוֹן, הַכֹּל הוּא מִחֲמַת הַפְּגָם שֶׁפָּגְמוּ שֶׁלֹּא זָכוּ לְחֲפָשׁ אֶת הַצְּדִיקֵי אֵמֶת, שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל וְלְאַמּוֹנָה וְלִהְשִׁיגָהּ וְנִפְלְאוֹת, שְׂאֲזִי אֵין צָרִיכִין יִגִּיעָה וְטִרְדָּה כָּלָל אַחַר הַפְּרִנָּסָה, כִּי "דְרָשִׁי ה'" לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב" (תְּהִלִּים לד, יא). 'דְרָשִׁי' דִּיקָא, דְהֵינּוּ שְׂמִחֲפָשִׁין וּמִבְּקָשִׁין אֶת הַצְּדִיק כְּדִי לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִסְפִּיק לָהֶם כָּל

צָרְכָם בְּלִי טְרֵדָה וּבִקְשָׁה וְחִפּוּשׁ, כִּי זוֹכִין לְהַשְׁגָּחָה
וּנְפִלְאוֹת שְׁלֵא כְּדָרְךְ הַטָּבֵע כַּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת "זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן, וְהוּא לְחוּף
אֲנִיּוֹת וַיִּרְכָּתוּ עַל צִידוֹן" (בְּרֵאשִׁית מ"ט, יג). כִּי צִידוֹן הִיא
גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם י, יט): "וַיְהִי גְבוּל
הַכְּנַעֲנִי מִצִּידוֹן" וכו'. וְשֵׁם בְּתַחֲלַת הַגְּבוּל בְּמָקוֹם
שֶׁמִּתְחִיל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֵׁם קָבוּר זְבוּלוֹן. (כַּאֲשֶׁר זָכִיתִי
לְהִיּוֹת שָׁם בְּעֶצְמִי עַל קָבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּעִיר צִידוֹן. וְאָמְרוּ
לִי שֵׁם שֶׁמֶשׁ מִתְחִילִין לְחַשֵּׁב גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל), כִּי
זְבוּלוֹן הוּא בְּחִינַת תְּקוּן תְּאוֹת מְמוֹן, כִּי זְבוּלוֹן הִיָּה
מִסְפִּיק לְיִשְׁשָׁכָר הַצָּדִיק שֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה, וְזְבוּלוֹן
הִיָּה עוֹסֵק בְּפִרְקֵי מִטְּוָא וְהָיָה מִסְפִּיק לְיִשְׁשָׁכָר, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה (תְּנַחֲמָא וַיְחִי י"א), שֶׁזֶּהוּ
עֵקֶר תְּקוּן תְּאוֹת מְמוֹן, כְּמִבְּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ
לְבִרְכָּה (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג), שֶׁעֵקֶר תְּקוּן תְּאוֹת
מְמוֹן הוּא צְדָקָה, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "שְׂמַח זְבוּלוֹן בְּצֵאתָךְ
וַיִּשְׁשָׁכָר בְּאֵהֲלֶיךָ" וכו' (דְּבָרִים לג, יח). שֶׁזֶּה בְּחִינַת תְּקוּן
תְּאוֹת מְמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמִיחָה בְּחִינַת "שְׂמַח זְבוּלוֹן",
כְּמִבְּאֵר בְּהַתוֹרָה 'צִוִּיתָ צְדָקָה' (סִימָן כג); נִמְצָא, שֶׁזְּבוּלוֹן
הוּא בְּחִינַת תְּקוּן תְּאוֹת מְמוֹן, וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן הוּא קָבוּר
עַל גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּצִידוֹן, בְּחִינַת "וַיִּרְכָּתוּ עַל
צִידוֹן", שֶׁסּוּפוֹ עַל צִידוֹן שֶׁהִיא גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, זֶה

רָמַז שְׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוֹן, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת תְּקוּן תְּאוֹת מָמוֹן, זוֹכִין לְכַנֵּס לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל; הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂמִבְקָשִׁים וּמַחְפְּשִׁים אֶת הַצְּדִיק, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְהַנְצִל מִהַחְפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא הַחְפוּשׁ וְהַבְּקָשָׁה אַחֵר הַמָּמוֹן עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.

כִּי עָקַר אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל זוֹכִין עַל-יְדֵי הַצְּדִיק, בְּבְחִינַת "צְדִיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ" (תהלים לז, כט). וְאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְזָכוֹת לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם עַל-יְדֵי צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הַנְּשִׂאִים שֶׁהַעֲמִיד מַשֶּׁה לְהַנְחִיל הָאֶרֶץ לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר לד, יח): "אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים וְכוּ', לְנַחַל אֶת הָאֶרֶץ". כִּי אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים שְׁעַל יָדָם זוֹכִין לְאֲמוּנַת חַדוּשׁ הָעוֹלָם, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל. וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הַמִּתְקָרֵב לְהַצְּדִיק הָאֲמִתִּי וּמִשְׁמַשׁ אוֹתוֹ בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וּמָמוֹן, וְעוֹשֶׂה לוֹ כָּל צְרָכָיו, כְּמוֹ זְבוּלוֹן שֶׁטָּרַח בְּפָרְקַמְטִיא, בְּשִׁבִיל לְהַסְפִּיק אֶת יִשְׁשָׁכָר שֶׁעָסַק בַּתּוֹרָה, הוּא זוֹכֶה לָבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן זְבוּלוֹן עוֹמֵד עַל גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוֹן, שֶׁהוּא הַמִּתְקָרֵב לְצְדִיק הָאֲמִתִּי, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְכַנֵּס וּלְבוֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל כַּנִּ"ל:

וּבְשָׂבִיל זֶה כָּל הָאֲרָבֶעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ"ל,
 צָרִיכִין לְהֵבִיא תוֹדָה שְׂבָאָה מִחֶמֶץ וּמִצָּה, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת
 שְׂבוּעוֹת שְׂאֵז מְבִיאִין גַּם-כֵּן חֶמֶץ וּמִצָּה, דִּהְיִנוּ שְׁתֵּי
 הַלֶּחֶם מִחֶמֶץ, וְשָׂאֵר מִנְחוֹת מִמִּצָּה. כִּי כָּל הָאֲרָבֶעָה
 הַנַּ"ל, עֵקֶר הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת וְהִישׁוּעוֹת שְׁלָהֶם נִמְשָׁךְ
 מִבְּחִינַת שְׂבוּעוֹת, שֶׁהוּא קִבְּלַת הַתּוֹרָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
 זוֹכִין לְחֵדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלַעֲתִיד, שְׂאֵז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם
 בְּבְחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת וְכוּ',
 שְׁמִשָּׁם כָּל הַנְּסִים וְהַנִּפְלְאוֹת וְהִישׁוּעוֹת שֶׁל כָּל
 הָאֲרָבֶעָה צָרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ"ל שְׁכוֹלָלִים כָּל הַנְּסִים
 כַּנַּ"ל:

וְזֶה שֶׁפֶתַח דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מְזִמּוֹר זֶה שֶׁל
 הָאֲרָבֶעָה הַנַּ"ל: "יֹאמְרוּ גְּאוּלֵּי ה' אֲשֶׁר גָּאֵלָם מִיַּד צָר,
 וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרַח וּמִמַּעֲרֵב" וְכוּ'. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת
 קְבוּץ גְּלוּיּוֹת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שְׁלִשָּׁם כָּל
 הַקְּבוּץ שֶׁל הַגְּלוּיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁפֶתוּב (דְּבָרִים ל, ד): "אִם יִהְיֶה
 נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְכוּ', וְהֵבִיאֲךָ ה'
 אֱלֹקֶיךָ אֶל הָאֶרֶץ" וְכוּ'; כִּי עֵקֶר הִישׁוּעָה שֶׁל כָּל
 הָאֲרָבֶעָה הַנַּ"ל, הוּא נִמְשָׁךְ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שְׁשָׁם הוּא
 בְּחִינַת הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטָּבַע כַּנַּ"ל,
 שְׁמִשָּׁם כָּל הַנְּסִים וְהִישׁוּעוֹת כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְעֵקֶר הַגְּלוּיּוֹת
 שְׁכוֹלָל כָּל הַצָּרוֹת בְּגוּף וְנַפֶּשׁ, שְׁכֹלָם כָּלְוִלִים בְּאֲרָבֶעָה

הנ"ל, העקר הוא מחמת הרחוק והגלות מארץ-ישראל
כנ"ל:

וזה בחינת גדל הטלטולים והיסורים שצריכין
לסבל קדם שבאין לארץ-ישראל, וצריכים לסבב בכמה
דרכים קדם שבאין לארץ-ישראל, וכמו שכתוב (שמות
יג, יח): "ויסב אלקים" וכו' וכמו בא לעיל. והכל הוא
בשביל קבוץ הנדחים הנ"ל:

כי איתא בכתבי האר"י ז"ל בפניות: 'והביאנו
לשלוש מארבע פניות הארץ וכו', שבכל מקום בעולם
שאחד מישראל נדחה לשם בגלות בארבע פניות
הארץ, נחשב כאלו כל ישראל גלו לשם, ועל-ידי-זה
מברר נצוצות משם, ועל-ידי-זה באין לארץ-ישראל,
עין שם באריכות. שזהו סוד מה שישראל מפזרין עכשו
בגלות במקומות הרחוקים מהקדשה מאד.

והנה זה הענין הוא דבר נסתר ונעלם מאד, ואי
אפשר להבינו; כי אנו רואים שבמדינות הרחוקים
מישיבות ישראל, כמו במדינות מאסקווע, נדחו לשם
יהודים מעטים, ודרים בין הרבה עכו"ם יהודים מתי
מעט, עד שיש עירות הרחוקים יותר, שאין נמצאים שם
ישראלים, כי אם אחד או שנים בעיר גדולה. והנה אנו

רואים בעינינו, שרב אלו היהודים הדרים במקומות כאלה, רבם ככלם אינם צדיקים כלל, והלואי היו בינונים, כי הם רחוקים מאד מהשם יתברך, ואי אפשר להאריך בזה, שלא לדבר על איזה מישראל, חס ושלום, כי גם "פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון" (ברכות נז.); ואם כן איך אפשר להבין זאת, שעל-ידי אנשים כאלו יתבררו הנצוצות מעמקי הקלפות כאלו, אבל באמת היא נפלאות תמים דעים, ואי אפשר להבין זאת.

והכלל, שעקר הגלות הוא הגלות וההתרחקות מארץ-ישראל, שהוא כלל הקדשה. ועקר הגלות הוא בשביל לברר הנדחים שהם הנצוצות שנדחו בעמקי הקלפות, בבחינת 'לא גלו ישראל בין העובדי כוכבים אלא כדי שיתוספו עליהם גרים' (פסחים פז:), שזהו בחינת הנצוצות המתבררים מעמקי הקלפות; כי באמת לכאורה קשה להבין ענין הגלות, שמחמת שחטאו ישראל בארץ-ישראל הגלה אותם משם לארץ העמים, עד שיתקנו וישובו אליו, ויביא לנו גואל צדקנו. והדבר קשה מאד, איך יהיה תקנה שבחוץ-לארץ ישובו ישראל? ומה אם במקום חיותנו וקדשתנו שהיא ארץ-ישראל, ארץ הקדשה, ששם עקר קדשת ישראל וכו', אם שם התגבר על ישראל היצר הרע עד

שְׁהַחֲטִיּאָם, אֵיךְ יִהְיֶה תִקְוָה שְׁבַחוּץ-לְאַרְץ, שֶׁהִיא אֶרֶץ
הָעַמִּים אֲוִיר הַטָּמֵא וְכוּ' (גטין ח:), שֶׁם יִתְקַנּוּ וְיָשׁוּבוּ
יִשְׂרָאֵל? וְאֵם כֵּן חֵס וְשְׁלוֹם, אֶפֶס תִּקְוָה?! הֲלֹא הַשֵּׁם
יִתְבַּרֵךְ רוּצָה בְּתִקְנוֹתֵינוּ, וְאֵינוּ חֹפֵץ לְנִקְם בָּנוּ, רַק כָּל
הַגְּלִיּוֹת וְהַצָּרוֹת הֵם בְּשִׁבִיל תִּקּוּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ה'
כט): "וּבִקְשֶׁתֶם מִשֵּׁם אֶת אֱלֹקֶיךָ וּמִצָּאתָ" וְכוּ'. אֲבָל אֵיךְ
יִתְכַנֵּן זֶה שְׁבַאֲרֵץ-יִשְׂרָאֵל לֹא בְקִשְׁנוּ וְחִפְּשָׁנוּ וְדַרְשָׁנוּ אֶת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וּבַחוּץ-לְאַרְץ בְּאַרְץ הָעַמִּים נְדַרְשׁ וְנִבְקֶשׁ
אוֹתוֹ? אֲבָל בְּאַמֶּת כָּל זֶה הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים,
וְהֵם מִסְתְּרֵי פְּלֹאוֹתָיו.

וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת הָעוֹבְרִים עַל כָּל
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי בְּחִינַתוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה
שֶׁנִּפְּלוּ עַד עַמְקֵי תְהוֹם תַּחֲתִיּוֹת, אֲשֶׁר נִדְמָה לָהֶם כִּי
אֶפֶס תִּקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּפָרֵט עֲכָשׁוּ בְּסוּף הַגְּלוּת
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּעַקְבָּא דְּמִשְׁיַחָא, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ
כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבָיו. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
סוּף כָּל סוּף כֻּלָּם יִתְקַנּוּ, וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד שׁוֹם אֶחָד
מֵהֶם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ "חֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ
נְדָח" (שְׁמוּאֵל-א יד, יד); כִּי בְּאַמֶּת יֵשׁ לְפַעְעִמִּים, שְׁדִיקָא
כְּשֶׁהָאָדָם מִגִּיעַ לְמָקוֹם נִמְךָ וְרַחוּק מִהַקְדָּשָׁה מְאֹד מְאֹד,
שֶׁם דִּיקָא יִתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לַהֲשֵׁם יִתְבַּרֵךְ,
וְכִמוֹ שֶׁדִּבְרָנוּ מִזֶּה בְּתַחֲלַת הַדְּרוֹשׁ הַזֶּה לְמַעְלָה כַּנִּלְ.

וַיֵּשׁ בְּעֵנָן זֶה כַּמָּה טַעֲמִים וּבְחִינּוֹת, וּקְצַת מֵהֶם הוּא מַחֲמַת שְׁכֻשְׁהוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, הֲרָאָה לָהֶם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲבָה יְתָרָה, וְהָיוּ מְקַרְבִּים אֵלָיו מְאֹד, וְנִדְמָה לָהֶם שְׁכָבָר הֵם סְמוּכִים לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בִקְשׁוּהוּ יוֹתֵר וְנִתְרַשְׁלוּ בְּעִבּוּדָתָם, וְהִבְעֵל דְּבַר חוֹתֵר עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם עַד שֶׁחֲטִיאָם.

וְזֶה בְּחִינַת "הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדֵי שֵׁהֶם הֲרֵהִיבֵנִי" (שיר השירים ו, ה). וְעַיִן בְּפִרוּשׁ רַש"י שָׁם, שֶׁפָּרַשׁ עֵנָן זֶה, שְׁמֵרֵב חֲבָה שֶׁהֲרָאָה לָהֶם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, עַל-יְדֵי זֶה מְרִדוֹ בּוֹ וְכוּ', עַיִן שָׁם וְזֶהוּ עֵנָן הַנִּ"ל. וְגַם מַחֲמַת שְׁכֻשְׁהוּ בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לְגִדּוֹל הַקְדוּשָׁה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּאִיזָה תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא שְׁלֵא הִתְנַהֲגוּ בְּקְדוּשָׁה כְּרְאוּי פְּגָמוֹ מְאֹד, וְעַל-יְדֵי הַפָּגָם הַזֶּה נִמְשָׁךְ פָּגָם גְּדוֹל יוֹתֵר, כִּי עֲבָרָה גּוֹרְרַת וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה הִחֲטִיאָם הִבְעֵל דְּבַר. וְזֶה בְּחִינַת "כִּי בָאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנוֹי" (מְלָכִים-א יו, יח), שֶׁכִּנְגַד קְדוּשַׁת אֱלֹהֵינוּ הִיא נַחֲשֻׁבַת כְּרֻשָּׁעָה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיָּתָה צְדָקָת כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. וּבְשִׁבִיל זֶה הִכְרַחוּ לְצֵאת בְּגִלוּת, וְאִזּוּ מִגְדֹּל הַרְחוּק שְׂרוּאִים גְּדוֹל רְחוּקָם מֵהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּגְלוּ וְנִפְּצוּ בְּאַרְץ הָעַמִּים בְּאוֹר הַטָּמָא תַּחַת מְמֻשְׁלָת הָעַכּוּ"ם, מִתְּגַבְּרִים נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר לְשׁוּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. וְגַם שָׁם לְגִדּוֹל

הַטְּמָאָה שֶׁל חוּץ-לְאָרֶץ, תִּכְרַךְ בְּשִׂישְׁרָאֵל עוֹשִׂים אֵיזָה עֲבוּדָה בְּעֶלְמָא, יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין עֲבוּדָתָם בְּשִׁלְמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יָקָר בְּעֵינָיו מְאֹד שֶׁבְּמִקּוֹם רְחוֹק וְטָמֵא כְּזֶה יִתְגַּבְּרוּ לַעֲשׂוֹת אֶפְלוּ הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמוֹשִׁיעֵם.

וְזֶהוּ בְּחִינָה שֶׁל כָּל הַנוֹפְלִים מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל-יְדֵי כָּל מָה שֶׁפּוֹגְמִים אֵיזָה פָּגָם, אוֹ שְׁעוֹבְרִים אֵיזָה עֲבָרָה חֵס וְשָׁלוֹם, נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְאִם כֵּן מָה יִהְיֶה הַסּוּף? וְכִי אֶפְס תִּקְוָה? אֶף הַכֹּל עַל-פִּי הַנַּ"ל, שֶׁכִּשְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה שְׂאֵיזָה אָדָם מְתַרְחֵק מֵעֲבוּדָתוֹ, וּפּוֹגֵם אֵיזָה פָּגָם, אוֹ שְׁעוֹבֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, אֵיזָה עֲבָרָה, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵק אוֹתוֹ וְנוֹפֵל יוֹתֵר, כִּי 'הַבָּא לְטָמֵא פּוֹתְחִין לוֹ' (מְנַחוֹת כ"ט.); אֲבָל אִם כֵּן הִיָּה, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶפְס תִּקְוָה, וְלֹא הִיָּה בְּאֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לָשׁוּב לְעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁכָּל פַּעַם נוֹפֵל יוֹתֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ "חֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נְדָח", וְהוּא "מְסַבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָיו" (איוב לז, יב); כִּי כִּשְׁהָאָדָם נוֹפֵל עַל-יְדֵי חֲטָאִים לְמִקּוֹם הַרְחוֹק מִהַקְּדוּשָׁה, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּן לוֹ שֵׁם רְמִזִּים לְפִי אוֹתוֹ הַמִּקּוֹם, וּמְזַמֵּן לוֹ אֵיזָה זְכוּת שֶׁיִּכּוֹל לְזַכּוֹת בְּזֶה הַמִּקּוֹם הַרְחוֹק דִּיקָא, וְזֶהוּ הַנְּסִיוֹן וְהַבְּחִירָה שְׁלוֹ. וְאִם

יִזְכֶּה שָׁם לְזָכֹר בַּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלַעֲשׂוֹת שָׁם מַה שְּׁיֻכַּל
 מֵה שְׁמֵרֵמֵז לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, בְּקַל
 יֻכַּל לָשׁוּב לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי לְפִי הַמְּקוֹם הַזֶּה יֻכַּל
 לְזַכּוֹת בְּעִבּוּדָה קְטָנָה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּעַ
 גָּדוֹל לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, מַה שְּׁלֹא הָיָה זֹכֶה בְּמְקוֹם קְדוּשׁ
 בְּיוֹתֵר, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְקַבֵּל תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּעַ גָּדוֹל מְאֹד
 בְּשַׁעוּלָה לְפָנָיו אֵיזָה עֲבוּדָה מְמָקוֹם הַנֶּמֶךְ וְרַחוּק מְאֹד,
 כַּמוֹכֵן בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה, כַּמָּה פְּעָמִים,
 בְּבַחֲיַנֵּת 'כֵּד אֲתִי יִתְרוּ, וְאָמַר "כִּי עַתָּה יִדְעַתִּי" וְכוּ',
 כְּדִין אֲסִתְּלֵק וְאֲתִיָּקֵר שְׁמָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָא
 וְתַתָּא' (זִהַר ח"ב סט.).

וְזֶה סוּד גְּלוּת יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. וּבַפְּרָטִיּוֹת הַנִּפְּלוּת
 שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כַּנ"ל, שְׁזָהוּ עֵקֶר הַגְּלוּת; כִּי כָּל מַה
 שְׁנוֹפֵל לְמְקוֹם נֶמֶךְ וְרַחוּק מִהַקְּדָשָׁה יוֹתֵר, יֵשׁ לוֹ שָׁם
 אֵיזָה עֲבוּדָה וְנַחַת רוּחַ לַעֲשׂוֹת לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, מַה
 שְּׁאֵינֵנו זֹכֶה לָזֶה אֲפֹלוּ צְדִיק גָּדוֹל וְכַנ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 מַעֲלָה כָּל הַנְּצוּצוֹת וְהַקְּדָשׁוֹת שְׁנִפְּלוּ לְשָׁם לְמְקוֹם
 הַטָּמֵא הַזֶּה, כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה נְצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁנִפְּלוּ
 מִשָּׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת הַרְּבִיָּה לְעַמְּקֵי עַמְּקֵי הַקְּלָפוֹת מְאֹד
 מְאֹד, וּמַחֲמַת שְׁמֵנָחִים בִּיּוֹן מְצוּלָה בְּעַמְּקֵי תְּהוֹמוֹת
 מְאֹד מְאֹד, בְּוִדְאֵי אֵין מִי שְׁיִכְנָס לְשָׁם לְהַעֲלוֹתָם;
 וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְזַדְּמֵן אָדָם שְׁחָטָא עַד שְׁנִפֵּל לְשָׁם, חַס

נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס שֶׁ

וְשָׁלוֹם, תִּכְרַךְ כְּשֶׁמְזְכִיר אֶת עֲצֻמוֹ בַּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וְנִתְעוֹרָר לְעֵבֶד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאִיזָה עֲבוּדָה בְּעֶלְמָא, שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שֵׁם לְפִי מְקוֹמוֹ הַנִּמְדָּה כַּנִּל, אֲזִי מִתְדַבְּקִים בּוֹ כָּל אֱלוֹ הַנְּצוּצוֹת, וּמַעֲלָה אוֹתָם מִשָּׁם, וּבִזְזָה עוֹשֶׂה נִחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג גָּדוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי שַׁעוֹר כַּנִּל.

וְזֶה בְּחִינַת הַיְהוּדִים הַנְּדָחִים בְּאַרְבַּע כְּנֻפּוֹת הָאָרֶץ, בְּמְקוֹמוֹת הָרְחוּקִים מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ שֵׁם נְצוּצוֹת מְאֻלָּפִים שָׁנִים, שֶׁמְנַחִים שֵׁם בְּגִלוֹת וְצַעַר גָּדוֹל מְאֹד, שָׁאֵם הָיוּ מְרִיחִים שֵׁם רִיחַ בְּעֶלְמָא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָיוּ מְחִיזִין עֲצָמָן מְאֹד. וְעַל-כֵּן תִּכְרַךְ שְׁנִכְנָס לְשֵׁם אִיזָה יִשְׂרָאֵל בְּעֶלְמָא אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, 'אֶף-עַל-פִּי שֶׁחֲטָא יִשְׂרָאֵל הוּא' (סִנְהֶדְרִין מֵד.), וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, אֲזִי תִכְרַךְ כְּשֶׁאֱלוֹ הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מְרִיחִין רִיחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְדַבְּקִים בּוֹ, וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לַעֲלוֹת מִחַמַּת שְׁזָה הָאִישׁ בּוֹדֵאֵי אֵין לוֹ כַּח לְהַעֲלוֹתָן, וְעַל-כֵּן עַל-פִּי רַב נוֹפֵל עַל יָדָם יוֹתֵר, מִחַמַּת רַבּוּי הַקְּלָפוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּאֱלוֹ הַנְּצוּצוֹת כִּידוּעַ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאֲחַר שֶׁעַל כָּל פָּנִים מְחִזִּיק עֲצָמוֹ בְּדַת יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מְמִיר דָּתוֹ לְגַמְרֵי, חֵס וְשָׁלוֹם, וְנִקְרָא עָלָיו שֵׁם יִשְׂרָאֵל, זֶה בְּעֲצָמוֹ יִקָּר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תַּעֲנוּג וְשַׁעֲשׂוּעַ גָּדוֹל מְזָה,

עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יַעֲלֶה זֶה הָאִישׁ מִשָּׁם, וַיַּעֲלֶה עִמּוֹ כָּל הַנְּצוּצוֹת הַנִּ"ל מִשָּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַן כָּל חֲטָאָיו, מֵאַחַר שֶׁעַל יְדוֹ דִּיקָא עָלוּ הַנְּצוּצוֹת הָאֵלוּ, מֵהַ שְׁלֵא הָיוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת עַל-יְדֵי שׁוּם אִישׁ כְּשֶׁר שֶׁבְעוֹלָם, כִּי מִי הָיָה נִכְנָס לְמָקוֹם טָמֵא וּמְלַכְלֵךְ כְּזֶה וְכַנִּ"ל.

וְהַעֲקָר הוּא עַל-יְדֵי כַח הַצְּדִיק הַגָּדוֹל הָאֲמִתִּי, שֵׁישׁ לוֹ כַח לְהַעֲלוֹת כָּל אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים עִם הַנְּצוּצוֹת שֶׁנִּתְדַבְּקוּ בָּהֶם מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנִּמְוָכִים אֲפֹלוּ מֵעַמְּקֵי עַמְּקֵי תְהוֹם תַּחֲתִיּוֹת, אֲפֹלוּ מִיּוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמְד. וְעַל-כֵּן כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיקֵי אֲמִת, יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, אֲפֹלוּ אִם נָפַל מְאֹד אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת פְּעָמִים. כִּי בְכַח הַצְּדִיק יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁעַל-יְדֵי דְבַר אֶחָד וְנִחַת רוּחַ אֶחָד, שִׁיעֲשֶׂה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמָקוֹמוֹ הַרְחוֹק כְּזֶה, יִתְקַן הַכֹּל וַיַּעֲלֶה עִמּוֹ כָּל הַנְּצוּצוֹת מִמְּקוֹמוֹת כָּאֵלוּ, מֵהַ שְׁלֵא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲלוֹת עַל-יְדֵי שׁוּם אָדָם אַחַר וְכַנִּ"ל. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְסַבֵּל טְלִטּוּלִים וְיִסּוּרִים הַרְבֵּה קָדָם שֶׁבָּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנְּצוּצוֹת הַנִּ"ל, שֶׁכֵּלֶם צְרִיכִים לְהִתְקַבֵּץ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְעַל יָדָם דִּיקָא זוֹכִין לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל; כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּסְבֵּב לָבוֹא לְשֵׁם בְּשִׁבִיל לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, הוּא מְבַרֵר הַנְּצוּצוֹת מִשָּׁם, מֵאַחַר שֶׁכֵּל כּוֹנְנָתוֹ שֶׁהוֹלֵךְ וּמִסְבֵּב שֵׁם הוּא בְּשִׁבִיל

שז נדחי ישראל יכנס

לבוא לארץ-ישראל, ששם קבוץ כל הנצוצות, ואזי זוכה לבוא עם כל אלו הנצוצות לארץ-ישראל, בבחינת "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו', והביאך ה' אלקיך אל הארץ" (דברים ל, ד). והכל בכח הצדיק, שעל ידו ייקא באין לארץ-ישראל וכנ"ל. ועוד יש בזה דברים הרבה, ודי בזה למסתכל על האמת לרחם על עצמו לשוב להשם יתברך מכל מקום שהוא, כי "חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו לעולם" (איכה ג,

כב):

וזה פרוש "דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד" (תהלים קה, ד). דרשו השם, שצריכין לדרש ולבקש את השם יתברך מאד לזכות לאמונה שלמה באמת. ומפרש הפסוק: איך מבקשין את השם יתברך? הינו איך זוכין לאמונה? וזה 'ועזו', עזו זה הצדיק האמת שנקרא עז, כמו שכתב רבנו, זכרוננו לברכה, שהצדיק נקרא בעז (לקוטי מוהר"ן, חלק א' סימן יא, אות ד'). 'בו עז בו תקפא' (תקוני זמר, תקון לא); כי הצדיק הוא גבור הכובש את יצרו' (אבות ד, א), והוא עז כנמר בעבודתו יתברך, והוא נותן עז ותעצומות להשם יתברך כביכול, בבחינת "תנו עז לאלקים" (תהלים סח, לה). ובשביל זה הצדיק נקרא 'עזו'. וזהו: "דרשו ה' ועזו", שצריכין לבקש את השם יתברך, הינו לזכות לאמונה שלמה, וזה אי אפשר כי

אם על-ידי שִׁידְרָשׁוֹ וּבִבְקָשׁוֹ וַיַּחֲפֹשׂוּ אֶת הַשֵּׁם 'וְעִזּוֹ',
הֵינּוּ הַצְּדִיק. כַּמְבֹאָר לְעֵיל, שְׁצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיק
מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא דִּוְרָשִׁין אֶת הַשֵּׁם וְזוֹכִין לְאַמוּנָה
שְׁלָמָה כַּנִּ"ל.

וְזֶהוּ: "בִּבְקָשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד", 'פָּנָיו' הֵם הַצְּדִיקִים
שֶׁנִּקְרָאִים אֲנָפִי שְׁכִינְתָא, כַּמּוּבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (זֵהר חֶלֶק
א, ט), וְכִמוֹ שֶׁשֹּׁמְעֵתִי זֶה מִפִּי רַבְּנוּ, זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, הֵינּוּ
שְׁצָרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ פָּנֵי הַשֵּׁם שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים,
צָרִיכִין לְחַפֵּשׂם וּלְבַקֵּשׂם תָּמִיד, עַד שִׁיזָכֶה לְמַצָּאם
לְהִתְקַרֵּב לָהֶם, כִּי עַקֵּר הָאַמוּנָה וְהִתְקַרְבוּת לַהֵשֵׁם
יִתְבַרֵּךְ תְּלוּי בָהֶם כַּנִּ"ל. וְזֶהוּ: "זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר
עָשָׂה" וְכוּ'; הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מְפָרֵשׁ, אִיךְ אֶפְשָׁר לְחַפֵּשׂ
וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיקִי הָאֱמֶת, הֲלֹא יֵשׁ עֲרֻבוּבָא גְדוֹלָה
בְּעוֹלָם מִגְדֹל הַמַּחְלָקֶת שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם, עַל-יְדֵי עֵזִי
פָּנִים שֶׁבְּדוֹר וְכַנִּ"ל? עַל זֶה מְשִׁיב הַפְּסוּק: "זְכְרוּ
נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפָּטֵי פִיהוּ", שֶׁזֶהוּ
בְּחִינַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה וַיֵּצֵאת מִצְרַיִם, שֶׁזְּכִינוּ שֶׁעָשָׂה
הַשֵּׁם יִתְבַרֵּךְ עִמָּנוּ נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהִרְאָה מוֹפְתִים
גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְנָתַן לָנו אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
מִשְׁפָּטֵי פִיהוּ; הֵינּוּ שֶׁהַכְּתוּב אוֹמֵר, שֶׁנִּזְכֹּר אֶת הַכַּחַשׁ שֶׁל
מִתַּן תּוֹרָה שֶׁזְּכִינוּ אַחַר יֵצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה
הַכַּחַשׁ שֶׁל קַבְּלַת הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנו כַּחַשׁ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת

הצדיק, עד שנזכה להתקרב אליו כנ"ל.

וזהו: "זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו הוא ה' אלהינו בכל הארץ משפטיו"; הינו ענין המבאר לעיל באריכות, שהשם יתברך מקדים רפואה למכה תמיד, שזהו בחינת מה שהשם יתברך מזמין לאדם הארה מלמעלה ומסייע אותו משרש הקדשה שהוא צריך להגיע אליה, כדי לסייע אותו שיוכל להגיע לאותה הקדשה וכו' כמבאר לעיל. וזאת הבחינה היא סוד סתרי הבחירה, שאי אפשר להבין איך השם יתברך מסייע את האדם, והכל ממנו יתברך לבד, כמו שכתוב (דברי הימים טו, כט): "כי ממה הכל" וכו'. וכמו שכתוב (איוב מא, ג): "מי הקדימני ואשלים". ואף על פי כן יש להאדם בחירה וכן"ל. ומבאר לעיל, שזהו בחינת "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו" וכו' (דברים לג, ב), שה' יתברך החזיר התורה לכל העכו"ם ולא רצו לקבלה, עד שבאו ישראל וקבלוה, דהינו שהשם יתברך האיר עליהם ורמז להם רמזים שיתקורבו אליו, ולא רצו לקבלה, אבל ישראל תכף כשרמז להם, והאיר עליהם, ורצה לסייעם ולקרבם, תכף רצו אחריו באהבה ונתקורבו אליו. וכמו שכתוב (שיר השירים א, ד): "משכני אחריו נרוצה", ופרש רש"י שם, שתכף כשהתחלת למשכני לרמז לי על ידי שלוחך שאתה רוצה לקרבני, אזי תכף

אֲחֵרִיךָ נְרוּצָה בְּאַהֲבָה, וְהִקְדַּמְתִּי נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע. וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים מ, ז): "אֲזַנִּים פָּרִיתָ לִי וְכוּ', אֲזִי אֲמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי". וּפִרַשׁ רַש"י שֵׁם גַּם-כֵּן, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִמַּז לָהֶם לְקַרְבָּם בְּחִינַת "אֲזַנִּים פָּרִיתָ לִי" וְכוּ', וְאֲזִי תִכְף "אֲזִי אֲמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בְּמַגֵּלַת סֵפֶר לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֵלָי חִפְצָתִי", כִּי חִפְצָתִי תִכְף בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה לְרֹדֶךָ וְלָרוּץ אֲחֵרִיךָ וְלִמְסוֹר נַפְשִׁי עַל קִדְשֵׁת שְׁמֶךָ.

נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת, שְׁלֹפֵי פְּחִיתוֹת דַּעַת הָאָדָם נִרְאִין כְּסוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה, כִּי בְּבְחִינָה אַחַת נִרְאָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִנּוּם בְּחִסְדּוֹ הַגָּדוֹל לְבַד, וְזֶה בּוֹדֵאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין, מִפְּנֵי מָה בָּחַר בְּעַם מְכַל הָעַמִּים, אֲשֶׁר בְּאֵמַת נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל זֶה עִם סִגְלָה, כִּי סִגְלָה הִיא בְּחִינַת דְּבַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין, כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה בְּהַעֲלֹתְךָ (בְּסִימָן כֵּא), אֲבָל יֵשׁ בְּחִינָה אַחֶרֶת שֶׁיִּשְׂרָאֵל זָכוּ לְהִתְדַבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְבַחֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר גַּם זֶה הָיָה בְּאֵמַת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְרֵמְיָהּ ב, ב): "זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלְתֶיךָ לְכַתּוֹב אַחֲרַי בְּמִדְבָּר" וְכוּ'. וְעַל-יַדֵּי בְּחִינָה זוֹ בּוֹדֵאֵי מִגִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּם בְּכָל עֵז. אֲבָל בְּאֵמַת עַל-יַדֵּי בְּחִירָתָם לְבַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְקַרֵּב לַהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם כַּח לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַמוֹנֵעַ וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם.

שיא נדחי ישראל יכנס

ועקר התקרבותם שזכו להתקרב ולהתעורר אליו יתברך
היה על-ידי סיוע גדול דלעלא, וכמו שכתוב (תהלים טז,
ה) "אתה תומיך גורלי", ופרש רש"י: "אתה הנחת ידי
על חלק הטוב ואמרת לי את זה בחר לך". ואלו השתי
בחינות הם מתקבצים יחד, שהשם יתברך בחר
בישראל, וישראל בחרו בהשם יתברך. ומהיכן היתה
ההתחלה? זה הענין מסוד סתרי נסתרות שאי אפשר
להבין כלל, כי זהו בחינת מקיפין שלא יתגלו עד
לעתיד, פמוכן בהתורה בהעלתך הנ"ל.

וזה עקר בחינת קבלת התורה; כי עקר קבלת
התורה היא שנמשכה קדשה על ישראל, כדי שיהיה
כח לכל אדם בכל דור ובכל זמן להתחזק באמונה,
ולחפש ולבקש את הצדיקי אמת שבכל דור וכו',
ולזכות על-ידי זה להתקרב להשם יתברך בשלמות
באמונה שלמה וכו' כנ"ל. ואף-על-פי-כן יש לכל אדם
בחירה גדולה בכל דור ודור, אם להתקרב לצדיקים
אמתים אם לאו, חס ושלום, פאשר אנו רואין בעינינו,
שמעט דמעט הם המתקרבים לצדיקי אמת, כמו
שכתוב (תהלים לז, טז): "טוב מעט לצדיק" וכו'. וזה
בחינת "זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו", הינו שתי
בחינות הנזכרות לעיל, כי 'זרע ישראל עבדו', זה
בחינת בחירת ישראל, שהם בחרו בהשם יתברך על-ידי

עֲבוֹדַתְּם וּיְגִיעַתְּם וְטִרְחַתְּם שֶׁהֵלְכוּ אַחֲרָיו בַּמִּדְבָּר וְכוּ', וְזֶה בְּחִינַת 'עֲבָדוֹ', דְּהֵינּוּ שְׁעוֹבָדִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים 'עֲבָדוֹ', 'בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו' זֶה בְּחִינַה הַשְּׁנִית הַנ"ל, דְּהֵינּוּ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּחֵר בָּהֶם בְּטוֹבוֹ הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב: "וּבָרַךְ בְּחֵר ה' לֵהֵיוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה" וְכוּ'. הֵינּוּ שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת הַנּוֹזְכֵרוֹת לְעֵיל, שְׁעַל-יְדֵי שְׁנֵיהֶם נִתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְקִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּעֵינֵי הַהִתְקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כַּנ"ל, וְהַכֹּל בְּכַח הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ בְּכָר וְכַנ"ל.

וּבְשִׁבִיל זֶה אֶצֶל עֲבָדוֹ כְּתִיב יִשְׂרָאֵל, וְאֶצֶל בְּחִירָיו כְּתִיב יַעֲקֹב, כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַה קְטָנָה, וְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר כִּידוּעַ; הֵינּוּ שֶׁבִּתְחִלָּה כְּשֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין לוֹ כַּח לְהִתְקַרֵּב מִגְּדֹל חֲלִישַׁת כַּחוֹ כְּנֻגַד הַיִּצָּר הָרַע, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ מְסִיעֵ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ נִפְלָא וְנוֹרָא כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב, וְכֹל הַהִתְקַרְבוֹתוֹ עַל-יְדֵי סִיּוּעַ דְּלַעֲלָא, זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת יַעֲקֹב, בְּחִינַת קְטָנוּת, בְּבְחִינַת "בְּכַפְּטָן עֲקֹב אֶת אָחִיו" (הוֹשֵׁעַ יב, ד), שְׁצָרִיכִין לְקַבֵּל גְּדֻלַּת קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ עֲרָמָה בְּגֻנְבָה וְהַעֲלָמָה, שֶׁלֹּא יִקְטָרַג הַבַּעַל דְּבָר, מִחֲמַת שְׁעַדִּין לֹא זָכָה עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת עֲצָמוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ, רַק הָעֵקֶר עַל-יְדֵי סִיּוּעַ דְּלַעֲלָא.

וְעַל-כֵּן זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָאת יַעֲקֹב, אֲבָל אַחַר כָּף
 כְּשִׁזְזוּכָה לְהִתְגַּבֵּר כְּאָרִי בַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד
 שְׁזוּכָה לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי עֲבוּדָתוֹ, אָזִי
 נִקְרָא יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּחִינָה גְדוּלָה, בְּחִינַת "לֹא יַעֲקֹב
 יֹאמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל" (בְּרֵאשִׁית ל"ב, כ"ט). וְכִמוֹ
 שִׁפְרֵשׁ רַש"י שֶׁלֹּא יֹאמֵר עוֹד שֶׁקִּבְּלַת הַבְּרָכוֹת הִיְתָה
 בְּעַקְבָּהּ וּבְמִרְמָה וְכוּ', הֵינּוּ שְׂאִין יְכוּלִין לֹמַר עוֹד
 שֶׁבְדָרְךָ רַמְאוֹת וְהַעֲלָמָה קִבְּלַת הַבְּרָכוֹת, שֶׁהוּא קִדְשֵׁת
 יִשְׂרָאֵל, "כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁמְךָ, כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים
 וְאֲנָשִׁים וְתוֹכַל", כִּי זָכִיתָ לְהִתְגַּבֵּר בַּעֲבוּדָתְךָ, עַד
 שְׁנִצַּחְתָּ מִלְּאָכִים הַמְקַטְרְגִים וְאֲנָשִׁים הַמְתַּנְגְּדִים
 וְהַמוֹנְעִים הַנִּמְשָׁכִים מֵהֶם, וְאָזִי נִקְרָא יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן
 אֶצֶל עַבְדּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּחִירָה, שֶׁיִּשְׂרָאֵל בְּחָרוּ
 בַּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עַבְדּוֹ
 כַּנ"ל, עַל-כֵּן כְּתִיב שֵׁם יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל, אֲבָל אֶצֶל בְּחִירָיו
 שֶׁזֹּאת הִיא הַבְּחִינָה שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִסְדּוֹ
 כְּתִיב יַעֲקֹב, כִּי זֹאת הַבְּחִינָה הִיא בְּחִינַת יַעֲקֹב כַּנ"ל.
 וּבְחִינַת בְּחִירַת יִשְׂרָאֵל בַּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם
 הוּא בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל, וּבְאַמַּת הַכֹּל אֶחָד; כִּי גַם
 מִתְחִלָּה כְּשֶׁנִּתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָלֵל בְּשַׁעַת
 מִתֵּן תּוֹרָה, אוֹ בְּפִרְטוּיֹת כְּשֶׁמִּתְקַרֵּב אָדָם לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 וְלִהְיוֹת צְדִיק הָאֵמֶת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל זְמַן, בְּוֹדָאֵי גַם
 בְּתַחֲלָה בְּשַׁעַת הַקְּטָנוֹת וְהַתְּחִלָּה הִיָּה לוֹ אִיזָה בְּחִירָה,

שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְהִתְקַרֵּב, אֲךָ כָּל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין
כָּלֵל וְכַנֵּ"ל.

וְזֶהוּ: "הוּא ה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מְשַׁפְּטִיו", הֵינוּ
שְׂבוּדָאֵי "צַדִּיק ה' וַיִּשֶׁר מְשַׁפְּטִיו וְלֹא עֹלָתָהּ בּוֹ",
וְבוּדָאֵי לֹא עַל חֲנָם בְּחַר בָּנוּ בְּכָלֵל וּבְכַפָּרֵט, רַק שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת וְכַנֵּ"ל. וְזֶהוּ: "זָכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ
דְּבַר צְנִיָּה לְאֶלֶף דּוֹר", הֵינוּ שְׂצַרִּיכִין לְזָכֹר בְּרִיתוֹ, הֵינוּ
הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְאֶף-עַל-פִּי שְׁעֵדִין אָנוּ צְרִיכִין
לְהַצַּדִּיק הַדּוֹר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן פְּעַלְנוּ הַרְבֵּה עַל-יְדֵי
הַתּוֹרָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָנוּ כַּח לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׂ אוֹתוֹ
וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְזֶהוּ בְּחִינַת "דְּבַר צְנִיָּה לְאֶלֶף דּוֹר",
כְּמַבְאָר לְעִיל בְּאַרְיִכוֹת, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ
רָצָה לְתַן אֶת הַתּוֹרָה לְאֶלֶף דּוֹר, וְרָאָה שְׂאֵין הָעוֹלָם
מִתְקַיֵּם, וְעָמַד וּנְתַנָּה לְעֹשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת. שְׂמַבְאָר
לְעִיל, שְׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַנֵּ"ל, שְׁעַל-יְדֵי קִבְּלַת
הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנוּ כַּח לְהִתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֵת שְׂבְּכָל דּוֹר,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עָקֹר בְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּכָל דּוֹר כְּפִי הַזְּמַן
וּכְפִי הַיּוֹם כַּנֵּ"ל.

וְזֶהוּ "אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וְכוּ' לְאֹמֵר לְךָ אֶתֵּן
אָרֶץ כְּנַעַן" וְכוּ', כִּי עָקֹר תְּכָלִית קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְתְּכָלִית
הַהִתְקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עָקֹר הַתְּכָלִית הוּא

אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ לְזָכוֹת לְאַמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכַנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת 'חֶבֶל נֶחֱלַתְכֶם', 'חֶבֶל' דִּיקָא, כִּי בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּקָרְבוֹת לְצַדִּיקִים אֱמֵתִיִּים, בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנ"ל, שֶׁם קָשׁוּר הַחֶבֶל דְּקִדְשָׁה, אֲשֶׁר כָּל מִי שֶׁמִּתְקָרֵב לְשָׁם, דְּהֵינּוּ לְהַצְדִּיק וּלְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכֵה לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה, אֲזִי הוּא קָשׁוּר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּחֶבֶל דְּקִדְשָׁה לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַת נְצָחִים, אֲשֶׁר לֹא יִנָּתֵק וְלֹא יִהְרַס לְעוֹלָם, בְּבְחִינַת "בְּחֶבְלֵי אָדָם אֲמֻשְׁכֶם בְּעִבְתוֹת אֲהַבָּה" (הוֹשֵׁעַ י"א, ד). וְכַמְבָּאָר לְעֵיל בְּאֲרִיכוֹת, שְׁכָל זְמַן שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִין וּמְחַפְּשִׁין לְהַתְּקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֵת, אֲזִי אֶפְלוּ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, נוֹפְלִים כְּמוֹ שְׁנוּפְלִים, אֵינּוּ נֶחְשָׁב נְפִילָה כָּלֵל, כִּי אֲדַרְבָּא, אֲזִי יַעֲלֶה נְצוּצוֹת יוֹתֵר מִמְּקוֹמוֹת הַרְחוּקִים בְּיוֹתֵר וְכַנ"ל.

וְהוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁמִּשְׁלֵשְׁלִין אֶחָד עַל-יְדֵי חֶבֶל לְתוֹךְ עֲמֻקֵי מְצוּלוֹת יָם וּתְהוֹמוֹת תַּחְתִּיּוֹת, כְּדִי שִׁיחַפֵּשׁ וַיִּבְקֹשׁ שָׁם אוֹצְרוֹת יְקָרוֹת וְאַבְנֵים טוֹבוֹת וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא מְקַשֵּׁר בְּהַחֶבֶל לֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד לְעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן הוּא מִמֶּשׁ, שְׁכָל זְמַן שֶׁמִּתְקַשְּׁרִין עֲצָמוֹ לְצַדִּיקֵי אֱמֵת, וּמִתְנַעֲנְעִין אַחֲרֵיהֶם וּמְחַפְּשִׁין אוֹתָם, עַל-יְדֵי-זֶה מְקַשְּׁרִין עֲצָמָן לְחֶבֶל דְּקִדְשָׁה, וְאֲזִי בְּכָל מְקוֹם שִׁיּוֹרֵד לְשָׁם יַעֲלֶה אוֹתוֹ הַצְדִּיק מִשָּׁם, עַל-יְדֵי

הַחֶבֶל דִּקְדָּשָׁה שֶׁמִּקָּשָׁר בּוֹ. וְלֹא דֵי שֶׁיַּעֲלֶה אוֹתוֹ מִשָּׁם, אֲךָ גַם הִירִידָה וְהַנְּפִילָה תִּהְיֶה תְּכָלִית הַעֲלִיָּה, כִּי עַל-יַדֵי נְפִילָתוֹ וִירִידָתוֹ לְמִקְוֹמוֹת כְּאֵלֶּה, יַעֲלֶה מִשָּׁם נְצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת וִיקְרוֹת הַרְבֵּה שְׁלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם עַל-יַדֵי שׁוֹם צַדִּיק, כִּי אִם עַל יָדוֹ דִּיקָא וְכַנֵּ"ל.

וְזֶהוּ "בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר וְכוּ', וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר" (תהלים קכה, ג), הֵינּוּ שְׁכָל זֶה הוּא סוּד טְלִטּוּל יִשְׂרָאֵל בַּגְּלוּת מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ הַתְּחִיל מִימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ מֵעַת שֶׁנִּגְזַר עָלָיו: "יָדוּעַ תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ" וְכוּ' (פְּרָאשִׁית טו, יג), שְׁרַמְזוּ לוֹ אַז גַּם כָּל הַגְּלוּיּוֹת שֶׁל כָּל הָאֲרָבַע מַלְכוּיּוֹת, שְׁכָל זֶה הוּא סוּד בְּחִינַת הַנֵּ"ל, בְּשִׁבִיל לְבָרֵר נְצוּצוֹת מֵעַמְקֵי הַקְּלָפוֹת וְכַנֵּ"ל.

וְזֶהוּ: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעַשְׂקָם וְכוּ', אֶל תִּגְעוּ בְּמַשִּׁיחֵי וּבְנַבִּיאֵי אֶל תִּרְעוּ. הֵינּוּ שְׁכַשְׁיִשְׂרָאֵל יוֹרְדִים בַּגְּלוּת בְּכָלֹל וּבְפָרֹט, אֵינּוּ מְנִיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹתָם לְעַשְׂקָם וְכוּ', שְׁלֹא יֵאבְדוּ שָׁם חַס וְשְׁלוֹם. וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (נִיקְרָא כו, מד): "וְאִךְ גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיָּהֶם לֹא מְאַסְתִּים" וְכוּ'. וְכָל זֶה בְּכַח וּזְכוּת הַצַּדִּיקֵי אֲמַת שְׁבָכָל דּוֹר, שֶׁעַל יָדָם עָקַר בְּרוּר הָאֲמוּנָה בְּכָל דּוֹר בְּכָל יוֹם

שיז נדחי ישראל יכנס

ויום וכנ"ל. וזהו: "אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו"; כי הצדיקים וכל המתקרבים אליהם הנכללים בהם נקראין נביאים, כי כל צדיק זוכה לבחינת רוח נבואה, שעל-ידי-זה עקר ברור האמונה כנ"ל באריכות, ועל-ידי-זה זוכין לאמונת חדוש העולם, שעל-ידי-זה זוכין לבחינת ריח, שהוא בחינת משיח, כמבאר בהתורה הנ"ל. ובשביל זה נקראים הצדיקים אמתיים משיח, כמו שכתב רבנו, זכרוננו לברכה (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'). וזהו: "אל תגעו במשיחי ובנביאי" וכו', שהם הצדיקים אמתיים בעלי רוח הקדש, שבכחם וזכותם יש לישראל קיום בגלות שלא יאבדו, חס ושלום, וכנ"ל. כי על ידם עקר ברור האמונה בכל יום ויום, שעל-ידי-זה יהיה חדוש העולם של לעתיד, שאז יתער שיר חדש וכו' וכנ"ל בהתורה הנ"ל.

וזהו: "שירו לה' כל הארץ, בשרו מיום אל יום ישועתו", הינו על-ידי התקרבות לצדיקים אמתיים נזכה לשיר הנ"ל, בחינת שירו לה' כל הארץ. והעקר על-ידי הנפלאות והישועות שהצדיקים ממשיכין עלינו בכל יום ויום, לברר האמונה בכל יום ויום כפי היום והשעה, שבשביל זה צריכין להתקרב לצדיקים אמתיים בכל דור ודור וכנ"ל. וזהו 'בשרו מיום אל יום ישועתו', 'מיום אל יום' דיקא, כי האמונה שהיא עקר

הִישׁוּעָה וְהַגָּאֵלָה מִכָּל הַצָּרוֹת בְּכֻלָּם וּבִפְרָט, צָרִיכִין לְבָרְרָה מִיּוֹם אֶל יוֹם דִּיקָא פֻּנ"ל, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה צָרִיכִין דִּיקָא לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שְׁבָכֵל דוֹר וָדוֹר, וְכַמְבָּאָר כֹּל זֶה לְעֵיל בְּאַרְיכוֹת, עֵין שָׁם:

[עַד כָּאן נִכְתַּב בְּצִידוֹן בְּבוֹאֵי מַיִם לִיְבֹשָׁה לְתַחֲלַת גְּבוּל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. מֵה גָּדְלוֹ מְעַשִּׂיָּךְ ה' מְאֹד עָמְקוֹ מִחֲשֻׁבוֹתֶיךָ, רַבּוֹת עֲשִׂיתָ עִמִּי וְכוּ' וְכוּ' מָה אֲדַבֵּר:]

(כֹּל זֶה נִדְפַס כְּבָר בְּלִקוּטֵי הַלְכוֹת, הַלְכוֹת בְּרַפְת הוֹדָאוֹת
(הִיחִיד)